

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КОМПЛІМЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ)

Оксана Гавадзин

*кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID ID 0000-0002-7697-4800
oksana.gavadzyn@pnu.edu.ua*

Ольга Іваночко

*магістр кафедри англійської філології,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID ID 0009-0005-8015-1208
olha.ivanochko.23@pnu.edu.ua*

Ключові слова: *мовленнєвий комплімент акт, переклад, трансформації, лінгвопрагматичний аспект, стилістичні, лексико-синтаксичні засоби.*

Стаття присвячена відтворенню у перекладах лінгвопрагматичного потенціалу компліментів. Мета роботи – виявити мовні засоби вираження компліментів англійською мовою та особливості їх репрезентації в перекладах українською мовою. Дослідження перекладацького аспекту мовленнєвого акту комплімент здійснено в межах лінгвопрагматичного підходу, методом суцільної вибірки було виокремлено 210 текстових фрагментів, що містять компліментарні акти. Матеріалом аналізу слугувала класична англійська література для дітей британських письменників та її переклад. У науковій розвідці прослідковано специфіку вживання компліменту в дитячій літературі та основні перекладацькі трансформації лексичних і синтаксичних засобів репрезентації компліменту в українському перекладі. Визначено основні способи перекладу компліментів в англійській дитячій літературі, а також виокремлено засоби відтворення та перекладу цього мовленнєвого акту на лексичному та синтаксичному рівнях мови. Позитивно-оцінна лексика, що входить до складу компліменту з нашої вибірки, представлена іменниками, дієсловами та прислівниками, провідне місце серед засобів вираження компліментів займають прикметники. Дослідження способів відтворення позитивно-оцінної лексики дало змогу зробити висновок, що перекладачі віддають перевагу перекладу на рівні еквівалентних та словникових відповідників, модуляції, конкретизації та контекстуальній заміні, в меншій кількості у мові перекладу застосовується додавання, вилучення слів, описовий та антонімічний переклад. Вибір адекватного засобу відтворення залежить від типу компліменту, який ми класифікували на прямий (експліцитний), що зустрічається частіше, та непрямий (імпліцитний). Встановлено, що на синтаксичному рівні переклад компліменту зазнає таких трансформацій: синтаксичне уподібнення, граматична заміна, транспозиція, описовий переклад, членування та об'єднання речень.

Проаналізовано труднощі перекладу пов'язані з особливостями відтворення лінгвопрагматичного аспекту компліменту шляхом застосування перекладачами всієї палітри перекладацьких трансформацій (лексико-граматичними, граматичними та лексичними). Наведений комплексний аналіз відтворення лексичних, синтаксичних та прагматичних засобів, що функціонують у компліментах, доводить необхідність збереження інтенційної спрямованість та культурної релевантності компліменту в мові перекладу, таким чином адаптуючи перекладене висловлювання до дитячої аудиторії.

LINGUO-PRAGMATIC PECULIARITIES OF TRANSLATION COMPLIMENTS

Oksana Gevadzyn

*PhD in Philology, Assistant Professor at the Department of Ukrainian Language,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

Olha Ivanochko

*Master's student at the Department of English Philology,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

Key words: *speech act of compliment, translation, transformations, linguistic and pragmatic aspects, stylistic, lexical and syntactic means.*

Basic ways of translation the compliment in English children's literature have been defined, means of creating and translation compliment at both the lexical and syntactic levels of language in literature have been also emphasized. The positive evaluative vocabulary related to compliments is represented by nouns, adverbs, verbs, and adverbs, with adjectives being predominance and holding a distinctive role among the linguistic means used to express compliments. The investigation of the ways of conveying the positive evaluative vocabulary reveals that translators primarily translation at the level of equivalents and variant correspondences, modulation, concretization and contextual substitutions, followed by a significantly lower frequency of addition, omission, descriptive translation, and antonymous translation. The selection of an appropriate method for rendering depends on the type of compliment. Regarding compliment frequency in children's literature, direct (explicit) compliments appear far more often than and indirect (implicit) compliments. Syntactic transformations are introduce by syntactic assimilation, transposition, replacement, descriptive translation, partitioning, integration.

It is proved that in the process to conveying of the linguo-pragmatic aspect of compliments of the original language into the language of translation, translators mostly focus on the use of various types of translation transformations (lexical grammatical, grammatical and lexical transformations). The translation of compliments in English children's literature can be complicated. The intention of complex reproduction lexical and syntactic levels of language and pragmatic means functioning in compliments is essential for preserve the intended meaning, and cultural relevance of the compliment in the target language, ensuring that the translated utterance resonates with the children.

Вступ. У світлі прагматики перекладу одним із найскладніших та найменш досліджених аспектів є переклад дитячої літератури. Твори для дітей є важливим засобом вираження суспільних ідей, фактором формування світогляду та культурної ідентифікації нації і кожного окремого члена суспільства. Експресивні емоційно забарвлені мовленнєві акти виступають ефективним засобом впливу на читача-дитину. Здійснений аналіз літератури для дітей підтвердив, що особливе місце в ряді експресивів належить компліменту. Крім того, компліменти необхідні висловлювання у мовній картині казок, що регулюють успішну міжособистісну комунікацію та гармонізують стосунки між комунікантами. Підтвердженням цього є загальновідомий вираз американського літератора Марка Твена: «Добрим словом я можу житись два місяці».

Огляд праць мовознавців, присвячених дослідженню компліменту показав, що раніше

предметом його вивчення були такі аспекти: комплімент як мовленнєвий акт (далі – МАК) (Дж. Серль, Ф. Бацевич, Л. Кокойло), прагматичний аналіз компліменту (Дж. Холмс, Ю. Микитюк); типологічні дослідження компліменту (Н. Кузенна); перекладознавчий аспект (В. Карабан, І. Шахновська); тактики реалізації комунікативної стратегії компліменту (Н. Бігунова); прагматична багатозначність компліментів в маніпулятивній стратегії позитиву (І. Шкіцька).

Зауважимо, що комплімент є значущою частиною мовленнєвої поведінки представників багатьох культур, зокрема, української (Колодько, 2012). Послугуючись визначенням Дж. Холмса, під компліментом розуміємо мовленнєвий акт (далі – МА), що експліцитно або імпліцитно відноситься до адресата і містить позитивну оцінку, спрямовану як на мовця, так і на слухача, з метою викликати приємні почуття (Холмс, 1988: 446).

Здійснений аналіз матеріалу дослідження дає підстави стверджувати, що одне із ключових положень для прагматики перекладу полягає у досягненні адекватного перекладу, шляхом відтворення мовних засобів вираження компліменту, що максимально точно передають його прагматичну спрямованість. Таким чином, відтворення змісту та прагматичної спрямованості компліменту в перекладі українською мовою вимагає від перекладача застосування арсеналу перекладацьких засобів ефективною передачею мовних особливостей оригіналу в цільовій інтерпретативній версії.

Актуальність обраної теми зумовлена відсутністю у лінгвістиці чіткого уявлення про відтворення англійських компліментів у перекладах дитячої літератури з точки зору не лише передачі змісту оригінального повідомлення, а й прагматичної адаптації англійського компліменту в українських перекладах, що є обов'язковим акцентом сучасного мовознавства. Компліментарні акти в дитячій літературі репрезентовані за допомогою широкої палітри лексичних засобів та синтаксичних структур, переклад яких потребує детального аналізу. Відтак, на сьогодні виникла значна потреба в дослідженні специфіки перекладу лексичних та синтаксичних засобів репрезентації КМА українських казок, що зумовлює необхідність здійснення комплексного дослідження з вказаної теми та обумовлює його актуальність.

Метою роботи – встановити функціональні особливості КМА у літературі для дітей, з'ясувати та систематизувати способи перекладу мовних засобів вираження лінгвопрагматичного потенціалу компліменту.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: здійснити вибірку компліментів з текстів англійських казок; ідентифікувати їх функціональну спрямованість; систематизувати способи перекладу компліментів; з'ясувати специфіку відтворення в українському перекладі мовних засобів вираження компліменту; виявити способи відтворення прагматичної специфіки компліменту; провести кількісний аналіз використаних трансформацій перекладу компліменту.

Матеріал і методи дослідження. Практична частина цього наукового дослідження охоплює аналіз способів перекладу компліментів на лексичному та синтаксичному рівнях з англійської на українську мову на прикладі дитячої літератури. Оскільки казку зараховують до найпопулярнішого виду літератури для дітей, основою для дослідження специфіки перекладу компліменту в англійській дитячій літературі слугували казки британських письменників Д. Вінс Джонс “Мандрівний замок Хаула”, М. Бонда

“Пригоди Падінгтона” і Р. Дала “Чарлі та шоколадна фабрика” та їх українські переклади. Матеріал дослідження – 210 англійських МАК та їх переклади. Аналіз компліментів у перекладі вимагав врахування специфічних характеристик твору, виявлених за допомогою контекстуально-інтерпретаційного підходу, методу діалогічної інтерпретації тексту, а також стилістичного аналізу. Використання методу суцільної вибірки англійських компліментів з тексту дозволило сформувати дослідницьку базу даних. Перекладознавчий аналіз обґрунтував доцільність застосування різних способів та трансформацій перекладу. Метод кількісних підрахунків дозволив визначити частоту використання перекладацьких прийомів.

Результати та обговорення. Немає сумніву, що дитяча література стрімко розвивається та займає особливе місце у літературному процесі. Оскільки, дитяча книга є феноменом та повинна відповідати всім вимогам, що висуваються до дорослої літератури, відтворення компліменту в перекладі має враховувати дитяче сприйняття світу, що часто є викликом для перекладачів.

На основі ґрунтовного аналізу наукових праць, встановлено, що основним завданням перекладача є віднайдення та відтворення основного комунікативного повідомлення компліменту, закладеного автором вихідного тексту, не тільки на лінгвістичному, а й прагматичному рівні. Згідно нашої вибірки дитячих казок, визначено п'ять головних цілей мовця з якими він висловлює комплімент. Найбільшу частину (82 МАК) складає комплімент, в якому комунікативний намір передбачає вираження власних, спонтанних, позитивних емоцій, підкреслюючи його функціонування в комунікації як експресивного МА, наприклад: “*Well, I think it's super.*” (Bond, 2013: 34) – “*Як на мене, чудова штука!*” (Бонд, 2015: 49). У цьому прикладі перекладач зберіг прагматичну спрямованість оригінального компліменту, направлену на вираження позитивного враження від покупки головного героя.

Компліменти, які мовець виражає з наміром встановлення солідарності чи позитивного соціального зв'язку з адресатом становлять, другу за чисельністю групу (41 МАК). Прикладом є розмова між двома сестрами, в якій використовується комплімент *too clever and nice*, відтворений у перекладі аналогом, що підкреслює позитивні риси однієї із сестер: “*You're far too clever and nice to be stuck in that shop for the rest of your life.*” (Jones, 2008: 43) – “*Ти занадто розумна і вродлива, щоби змарнувати все своє життя в капелюшній майстерні.*” (Джонс, 2021: 35).

Важливе місце займають компліменти інтенційно спрямовані на здійснення впливу на адресата (34 МАК). Наприклад, у казці М. Бонда, один

з гостей свята схвально відгукується про здібності до магії Падінгтона, що слугує заохоченням: “*But very good though, for a bear. Very good indeed.*” (Bond, 2013: 34) – “*Але для ведмедя дуже непогано. Я би навіть сказав, чудово.*” (Бонд, 2015: 59). У наведеному прикладі спостерігається зниження позитивної оцінки, через контекстуальну заміну словосполучення *very good* на *непогано* у першому реченні, але в другому – словникове значення лексичної одиниці передається словом *чудово*, таким чином врівноважуючи іллокутивну силу оригінально та вихідного повідомлення в цілому.

Встановлення комунікативної рівноваги є однією з важливих функцій компліменту (31 МАК), наприклад: “*You’re obviously a very valuable young bear. But do other people?*” (Bond, 2013: 76) – “*Ви містере Браун, варті таких грошей. Але чи знають про це інші?*” (Бонд, 2015: 104). Автор застосовує вираз *very valuable young bear*, щоб підкреслити високий ступінь похвали, що вдало відтворено метафорою *варті таких грошей*, а питання, що йде після компліменту, хоча і містить критику, проте завуальоване під дружню розмову.

Застосування компліменту часто обумовлене ввічливим ставленням до адресата, тобто є виявами конвенційної ввічливості (22 МАК). У казці Р. Дала мати вживає комплімент *sweetheart* як звертання до сина: “*Augustus, sweetheart, I don’t think you had better do that.*” (Dahl, 2004: 89) – “*Августусе, золотко, не треба такого робити.*” (Дал, 2005: 96). Заміна на пестливе звертання *золотко* слугує прикладом адаптації до українських мовних традицій та норм.

Необхідним для досягнення цілей нашої роботи є дослідження особливостей відтворення прагматичного потенціалу компліменту через переклад позитивно-оцінної лексики. Згідно проведеного аналізу, найбільший позитивно-оцінний потенціал належить прикметникам, а суттєво меншу частотність вживання у складі компліментів мають прислівники, іменники та дієслова.

Встановлено, що основна частина усіх компліментів з нашої вибірки включають один з п’яти прикметників: *nice*, *beautiful*, *wonderful* та *great*. Українською мовою ці лексичні одиниці найчастіше передаються прагматично еквівалентними висловлюваннями. Відтак, зафіксовано такі способи відтворення прикметника *nice* у складі МАК: 1) словниковим відповідником *чудовий* (*nice presents* – *чудові подарунки*), *симпатичний* (*a nice house* – *симпатичний будиночок*), *приємний* (*a nice chat* – *приємна розмова*, *a nice lady* – *приємна жінка*), *хороший* (*a nice boy* – *хороший хлопчина*); *тактовна* (*too nice* – *занадто тактовна*); 2) граматична заміна прислівниками *мило*

(*very nice* – *дуже мило*), *чудово* (*How nice!* – *Як чудово!*), *смачно* (*very nice* – *дуже смачно*).

Комплімент, до складу якого входить лексема *wonderful*, передано у перекладі: 1) словниковим відповідником *симпатичний* (*a wonderful snowman* – *симпатичний сніговик*), *чудовий* (*a wonderful taste* – *чудовий смак*), *шикарний* (*look wonderful* – *шикарно виглядає*), *надзвичайний* (*a wonderful cake* – *надзвичайний торт*); 2) граматична заміна на іменник *прегарний* (*Aren’t they wonderful* – *Хіба ж не прегарно*), *чудо* (*it wonderful* – *це чудо*).

Прикметник *beautiful* у перекладі репрезентований словниковими відповідниками *гарний* (*a very beautiful thing* – *надзвичайно гарний*), *добрий* (*It’s beautiful!* – *Як добре!*) та *прекрасний* (*the most beautiful girl* – *найпрекрасніша дівчина*). Переклад компліменту *great* здійснено шляхом пошуку словникових відповідників, наприклад, *a great actor* – *чудовий актор*, що відображає високу оцінку акторському таланту; майстерність Віллі Вонки підкреслює комплімент *the greatest invention* – *найвидатнішого винаходу*, відтак, лексема *great* зазнала модуляції, адже словникові відповідники *великий* чи *сильний* не здійснювали б необхідного прагматичного впливу на читача.

Прослідковане вживання у складі компліменту прикметників у вищому і найвищому ступенях порівняння, що у результаті перекладу здебільшого зберігають свою граматичну форму. Наприклад, талант співрозмовника описано через вжитий у найвищому ступені порівняння прикметник *good*: “*Howell was my last pupil and by far my best.*” (Jones, 2008: 302) у перекладі також спостерігаємо збереження його граматичної форми “*Останній – і безумовно найкращий.*” (Джонс, 2021: 287).

МАК у казковій комунікації часто відбиває іллокуцію перебільшення, для передачі якої вживаються такі афективно-оцінні прикметники: *sweet*, *fabulous*, *brilliant* та *cute*. Розглянемо приклад *He’s brilliant!* в ході перекладу цього компліменту застосовано трансформацію конкретизації значень на звичне для українського читача висловлювання *Блискучий розум!*. Зафіксовано вживання у складі компліменту прислівників-інтенсифікаторів: *very*, *so*, *absolutely*, *quite*, *too*. Інтенсифікатор *very* використано для підкреслення враження від побаченого, в компліменті *very effective*, а український переклад має чіткіше виражену оцінку, завдяки еквівалентному вигуку *Яка краса!*. У компліменті *wonderfully rich* застосовано контекстуальну заміну на український відповідник *шикарно*.

Меншу частотність вживання в досліджуваних МА комплімент займають прислівники, проілюструємо особливості їх перекладу: 1) *super* (*It’s a super one too!* – *Та цей який!*) перекладу словосполучення *super one* замість словникового

відповідника *відмінно, чудово*, перекладено як вигук *Щей який*, що додає експресивності в українському варіанті; 2) *perfect*, зафіксовано в перекладі як *дуже добре (Perfect – Дуже добре)*, що є прикладом модуляції, а також як *смакота (Oh tu, it's perfect! – О, яка смакота!)*, що свідчить про контекстуальну заміну.

У вибірці казок нами встановлено використання у складі компліменту оцінних дієслів, розглянемо особливості їх перекладу на прикладі лексеми *charmed: charmed them – умів заморочити жінкам голову*, вислів перекладено способом контекстуальної заміни метафорою *заморочити жінкам голову*, крім того, додано вказівку *жінкам*; в прикладі *smile which had no doubt charmed – обдарував посмішкою, яка явно зачарувала*, обрано еквівалент *зачарувати*.

Розглянемо репрезентацію у перекладі іменників, вжитих в компліментах: *cleverness – здібність, обдарованість*, у нашому прикладі *Mr Willy Wonka's clevernesses – приклад розуму й умілості містера Віллі Вонки*, передається словниковим відповідником *розум* та додано лексему *умілості*; *magician* відтворюється словниковим відповідником *чарівник: He's a magician! – Просто чарівник!*; *genius* у перекладі трансформується на *геній* та доповнюється прислівником *просто: You're a genius – Та ти просто геній*.

У дитячій літературі важливе місце займають лексико-стилістичним засобам вираження компліменту, переклад яких найчастіше здійснюється способом контекстуальної заміни, заміни аналогом або еквівалентом, рідше опущення та описовий переклад. Домінуючим стилістичним засобом є епітет, у ході перекладу якого найчастіше вдаються до пошуку еквівалентів, наприклад епітети *clever mind* та *a very suitable choice* відтворено як *світла голова* та *мудрий вибір*. Метафоричні компліменти *glib tongue* та *be worth your weight in gold* також передано їх еквівалентними відповідниками *добре підвішений язик* та *на вагу золота*.

Широкі експресивні можливості компліменту проявляються у синтаксичній сполучуваності слів, словосполучень та будові речень (Торосян, 2018: 95). Більша частина компліментів з нашої вибірки представлені сталими формулами, що підтверджує стереотипність та ритуалізованість цього МА. Синтаксична специфіка компліменту прямо залежать від його класифікації за способом вираження інтенцій на прямі та непрямі.

Прямий комплімент безпосередньо спрямований на адресата, висловлений без обгортки чи підтексту та прямо виражає ілюкутивну силу. Відтак, у казковій комунікації переважають прямі компліменти (122 МАК), для яких характерний простий синтаксис, що викликано передусім орієнтацією на дитячу аудиторію.

Найпоширенішою синтаксичною моделлю є просте речення, з такою структурою: підмет+присудок+позитивно-оцінна лексема. Наприклад: *“You are young as a spring leaf <...>”* (Jones, 2008: 31), під час перекладу цього компліменту застосовано синтаксичне уподібнення – *“Ви виглядаєте юною, немов весняний листочок <...>”* (Джонс, 2021: 27) та зафіксовано конкретизацію підмета *are* на *виглядаєте*, що точніше передає зміст компліменту, а позитивно-оцінний стилістичний засіб порівняння *as a spring leaf* відтворено еквівалентом *немов весняний листочок*, що точно передає м'якість та емоційність вислову оригіналу в перекладі.

Для наведення фокусу на компліменті, що подається в другій частині речення, авторами казок використовуються інтенсифікатори експресивності *what* і *how*. Розглянемо приклад: *“How pretty you look in that lovely mink coat!”* (Dahl, 204: 21) – *“Яка ти гарна в цій чудовій норковій шубці!”* (Дал, 2005: 29), спостерігаємо модуляцію фрази *How pretty you look* на звичний для українського читача вислів *Яка ти гарна*, що точно передає комунікативну ціль оригіналу.

Поширеним засобом вираження компліменту є *односкладні окличні речення*, переклад яких потребує звернення особливої уваги на збереження емоційного забарвлення. Відтак, приклади: *Excellent!* та *Terrific!*, що транслюють спонтанні позитивні емоції мовця, у процесі перекладу зберігають окличний характер речення та відтворені прагматично еквівалентними вигуками *Чудово!* та *Грандіозно*.

В непрямому компліменті, що становить у нашій вибірці 88 МАК, вплив на адресата здійснюється загально чи опосередковано. Компліменти цього типу, легко диференціювати в контексті казки, однак часто їх важко відтворити у перекладі. Наприклад: *“And it's shaped like a bear – how lovely!”* (Bond, 2013: 183) в перекладі *“Брошка у вигляді ведмедя! Яке диво!”* (Бонд: 2015, 165) застосовано трансформацію членування речення, конкретизацію (додає слово *брошка*, якої немає у оригіналі), еквівалентний відповідник (фразу *how lovely* передає вираз *яке диво*), які транслюють емоції подиву та захоплення казкової стилістики тексту оригіналу в перекладі.

В структурі непрямих компліментів зустрічаємо розділові питальні речення, що реалізують функцію підтримки контакту та спонукають адресата погодитися з думкою мовця, наприклад: *“You made that green hat that makes the Mayor's wife look like a stunning schoolgirl, didn't you?”* (Jones, 2008: 34) – *“Це ж ти зробила той зелений капелюшок, у якому дружина мера виглядає немов красуня-школярка?”* (Джонс, 2021: 27). Зміст цього компліменту прагматично точно передається

в перекладі, зазнаючи трансформацій, так при перекладі вислову *didn't you* застосовується український аналог *Це ж ти*, в перекладі лексеми *stunning* застосовано конкретизацію *красуня*, таким чином зміщуючи акцент на зовнішність.

Переклад заперечних синтаксичних конструкцій з часткою *not* та негативним прислівником *never* потребує гнучкого підходу для збереження позитивного емоційного ефекту від отриманого компліменту. Так, вислів *It couldn't be better* – це типовий англomовний комплімент, що використовує заперечення *couldn't* для вираження позитивної оцінки, в ході перекладу якого перекладач застосував аналог *краще й не придумати*.

Серед найпоширеніших синтаксичних-стилістичних засобів виокремлених із складу компліментів виділяємо еліпсис, порівняння, анафора та епіфора, асиндетон та полісиндетон. До складу компліменту *“How quick and sharp and full of life!”* (Dahl, 204: 46) входить еліпсис як підмета так і присудка, які легко диференціюємо з попереднього контексту, в перекладі *Яким кмітливим, проникливим і енергійним!* (Дал, 2005: 54) еліпсис збережено, залишаючи діалогічне мовлення наближене до оригіналу. Застосовано ряд трансформацій, зокрема опущення сполучника *and*, з метою пожвавлення мови перекладу та уникнення полісиндетону.

Висновки. Сутність вищевикладеного зумовлює необхідність особливо дбайливого ставлення до перекладу дитячих творів, звертаючи особливу увагу на переклад позитивно-оцінного компліментарного акту. Орієнтація на дитячу аудиторію накладає відбиток на синтаксичну будову, специфіку використання лексико-стилістичних та синтаксичних засобів вираження компліменту. Відтак, під час перекладу позитивно-оцінних лексем, що входять до складу МАК перекладачі використовують весь інструментарій перекладацьких засобів. Ретельно проведений аналіз дозволив встановити, що в перекладі оцінної лексики, що входить до складу компліменту найчастіше застосовуються словникові та еквівалентні відповідники, модуляція, контекстуальна заміна, в меншій кількості у мові перекладу застосовується додавання і вилучення слів, описовий та антонімічний переклад.

Встановлено, що вибір адекватного засобу відтворення залежить від типу компліменту. У ході перекладу синтаксичних конструкцій серед найпоширеніших способі перекладу виділяємо синтаксичне уподібнення, контекстуальну та граматичну заміну, додавання, вилучення та транспозицію. Наведені способи перекладу дозволяють уникнути дослівності та адаптувати культурно специфічні, метафоричні компліменти до українського читача, передаючи закладену

автором прагматичну спрямованість. Незважаючи на те, що дослідження перекладу дитячої казки неодноразово ставало центром уваги мовознавців, способи відтворення компліменту часто залишаються поза увагою, що зумовлює наші подальші наукові розвідки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики. Київ : Академія, 2011. 304 с.
2. Бігунова Н. О. Позитивна оцінка: від когнітивного судження до комунікативного висловлювання : монографія / Н.О. Бігунова. Одеса : КП ОМД, 2017. 580 с.
3. Бонд Майкл. Ведмежа на ім'я Падінгтона. Пер. з англ. І. Є. Бондаря-Терещенка. Харків : Ранок, 2015. 328с.
4. Вінн Джонс Діана. Мандрівний замок Хаула. Пер. з англ. А. Поритко. Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. 352 с.
5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2004. 574 с.
6. Кокойло Л. О. *Компліментарні висловлювання в сучасній англійській мові (структура, семантика, вживання)* : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 1996. 24 с.
7. Кузенна Н. М. Мовний акт «комплімент» в сучасній комунікації. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка*. Серія : «Філологічна». Кіровоград, 2010. № 89 (2). С. 21–26.
8. Микитюк Ю. В. *Комплімент як мовленнєвий акт (на матеріалі німецькомовних драматичних творів XVIII-XX ст.)* : дис. ... канд. філологічних наук : 10.02.04. Львів, 2016. 231 с.
9. Міщенко В. Я. Комплімент в мовленнєвій поведінці представників англomовних (британської та американської) культур : монографія. Харків : Майдан, 2008. 144 с.
10. Роальд Дал. Чарлі і шоколадна фабрика. Пер. з англ. В. Морозова / за заг. ред. О. Негребецького та І. Малковича. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2005. 240 с.
11. Торосян О. М. *Прагматичний потенціал експресивного синтаксису*. Science Review. 2018. Vol. 6. № 2(9), р. 94–99.
12. Шахновська І. І. Комунікативна тактика компліменту в художньому дискурсі: перекладацький аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2017. № 26(2). С. 122–124.
13. Шкіцька І. Ю. Маніпулятивні тактики позитиву: лінгвістичний аспект : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 440 с.

14. Bond Michael. Paddington Novels 1-3. HarperCollinsChildren'sBooks, 2013. 245 p.
15. Brown P., Levinson S. Politeness: Some Universals in Language usage. Cambridge : Cambridge University press, 2008. 347 p.
16. Dahl Roald. Charlie and the Chocolate Factory. Puffin Books, 2004. 206 p.
17. Holmes J. Paying compliments: A sex-preferential politeness strategy. *Journal of Pragmatics*. 1988. Vol.12. № 4. p. 445–465.
18. Jones Diana Wynne. Howl's moving castle. Greenwillow Books, 2008. 448 p.
19. Searle J. R. Foundations of illocutionary logic. Cambridge University Press, 1985. 227 p.